

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy, Spraw
Socjalnych i Zdrowia**

Warszawa, dnia 26 października 2009 r.

P/09/092
KPZ-410-11-05/2009

**Pani
Zdzisława Sawicka
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Białymstoku**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 roku o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli - Departament Pracy Spraw Socjalnych i Zdrowia - przeprowadziła kontrolę w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Białymstoku („MOPR”) w zakresie umieszczania osób w domach pomocy społecznej („DPS”) oraz finansowania ich pobytu w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 30 czerwca 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym przez Panią w dniu 2 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez MOPR zadań własnych Miasta Białegostoku w zakresie umieszczania mieszkańców Miasta w domach pomocy społecznej i finansowania ich pobytu oraz w zakresie organizowania i świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

¹ Dz. U. z 2007 roku Nr 85, poz. 937, ze zm.

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają przedstawione niżej ustalenia dotyczące poszczególnych obszarów objętych kontrolą:

1. NIK pozytywnie ocenia przygotowanie kadrowe MOPR do realizacji kontrolowanych zadań Miasta.

W latach 2007-2008 zatrudnienie w MOPR oscylowało wokół normy zatrudnienia - określonej przepisem art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² - 1 pracownika socjalnego na 2.000 mieszkańców. W 2007 r. zatrudniono 1 pracownika na ponad 2.300 mieszkańców, a w 2008 r. na około 2.100 mieszkańców. Na dzień 30 czerwca 2009 r. ww. norma została osiągnięta - MOPR zatrudniał 1 pracownika socjalnego na 1.948 mieszkańców. Kwalifikacje pracowników socjalnych – w badanej próbie 10% zatrudnionych w MOPR - spełniają wymogi określone przepisami³.

Zadania Miasta - wynikające z ustawy o pomocy społecznej, a w szczególności z art. 17 i 19 - oraz zadania pracowników socjalnych - wynikające z art. 119 cyt. ustawy - znalazły odzwierciedlenie w *Zakresach czynności* wszystkich losowo wybranych do badania pracowników socjalnych.

2. Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości w przyjmowaniu, ewidencjonowaniu oraz rozpatrywaniu wniosków o umieszczenie w DPS. Nie wnosi również zastrzeżeń do ustalania wysokości opłat za pobyt w DPS oraz do prawidłowości decyzji administracyjnych o całkowitym lub częściowym zwalnianiu z ich ponoszenia.

Wszystkie badane przez NIK decyzje⁴ - o skierowaniu do DPS, o umieszczeniu w DPS oraz o ustaleniu opłaty za pobyt - wydane zostały w prawidłowej formie oraz zawierały wymagane elementy: treść decyzji, jej uzasadnienie oraz pouczenie o środkach odwoławczych. Zaskarżane decyzje o skierowaniu do DPS (w 2007 r. stanowiły 1,49% decyzji wydanych, w 2008 - 0,56% a w I półroczu 2009 r. - 1,75%) zostały prawidłowo rozpatrzone.

Zarówno Podlaski Urząd Wojewódzki jak i jednostki organizacyjne Urzędu Miasta nie odnotowały, w kontrolowanym okresie, skarg na działania MOPR związane z przyjmowaniem i rozpatrywaniem wniosków oraz umieszczaniem osób w DPS.

² Dz. U. Nr 115, poz. 728, ze zm.

³ Art. 5 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 48, poz. 320) oraz art. 156 ust. 1 i 1a ustawy o pomocy społecznej.

⁴ Badaniem objęto dokumentację 30 losowo wybranych osób kierowanych przez MOPR do DPS.

3. Przyznawanie oraz świadczenie mieszkańcom Miasta usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych odbywało się, w kontrolowanym okresie, z zastosowaniem warunków określonych uchwałą Rady Miasta z dnia 31 maja 2004⁵ i zgodnych z przepisami ustawy o pomocy społecznej. Również decyzje o ustaleniu opłaty za świadczenie usług opiekuńczych, jak też decyzje o częściowym lub całkowitym zwolnieniu z ich ponoszenie, wydawane były z zastosowaniem warunków określonych ww. aktami prawa.

4. Koszt, jaki Miasto ponosiło rocznie za pobyt 1 mieszkańca w DPS wynosił: w 2007 r. - 19.182 zł; w 2008 r. - 13.144 zł; a w I kwartale 2009 r. - 5.706 zł. Natomiast roczny koszt świadczenia usług opiekuńczych na 1 osobę był w analogicznym okresie znacznie niższy - w 2007 r. było to 7.051 zł; a w 2008 r. 9.192 zł⁶. NIK ustaliła, że władze Miasta nie propagowały ograniczania kierowania mieszkańców do DPS na rzecz stosowania tańszej formy opieki, świadczonej w miejscu zamieszkania.

5. NIK wnosi zastrzeżenia do rzetelności przedstawionych danych, dotyczących liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych (z wyłączeniem osób z zaburzeniami psychicznymi) oraz ilości udzielonych tego rodzaju świadczeń w okresie objętym kontrolą. Dane przekazywane przez MOPR do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w sprawozdaniach MPiPS-03 różnią się od danych przekazanych NIK przez Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego. I tak:

- według danych przekazanych przez Departament w 2007 r. z usług opiekuńczych korzystało 246 osób, a zdaniem MOPR było to 258 osób. W 2008 r. było to odpowiednio 240 i 327 osób, a w I półroczu 2009 r. - 254 i 283 osoby.
- według danych Departamentu w 2007 r. udzielono 113.833 tego rodzaju świadczeń, a zdaniem MOPR 113.897. Dane dotyczące 2008 r. były zgodne i wynosiły 126.525 świadczeń. Dane dotyczące I półrocza 2009 różnią się nieznacznie i wynoszą 67.469 (Departament) i 67.467 świadczeń (MOPR).

Do zakończenia kontroli obie jednostki - MOPR i Departament - nie przedstawiły ujednoliconych, faktycznych danych w powyższym zakresie.

⁵ Uchwała Nr XXVI/248/04 w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat, jak również trybu ich pobierania.

⁶ po odliczeniu: dotacji celowej wojewody, opłat wniesionych przez pensjonariuszy i osoby zobowiązane do ich alimentacji, opłat wniesionych przez inne jednostki samorządu terytorialnego za pobyt ich mieszkańców w DPS Miasta Białostok oraz dochodów DPS innych niż opłaty za pobyt.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Ustalenie, w porozumieniu z Departamentem Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego, faktycznej liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz ilości udzielonych tego rodzaju świadczeń w latach 2007-2009.
2. Przekazanie do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej korekty obowiązkowych sprawozdań MPiPS-03, gdyby ustalone powyższe dane różniły się od przekazanych wcześniej.

Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie, do Dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Socjalnych i Zdrowia, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.